

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Due ideji

Kdor obožuje sirovo silo, kdor stavlja raso nad Boga in ne veruje v pravico, ki jo je z drugimi načeli pravičnega življenja vrgel med staro šaro, ta se po vojni prišteva k fašizmu ali vsaj simpatizira z njim. Te vrste nacionalisti, ki podirajo človečansko skupnost in skupne ideale vsega kulturnega človeštva, že deset let z diktatorsko močjo vladajo Italiji, razgrajajo kot »Action française« po Parizu, kjer skušajo razbiti vsako manifestacijo za mir in pravico, in v nemških deželah sanjajo, kako bi z orožjem v roki nad trupli svojih nasprotnikov ustanovili svoj fantastični »drittes Reich«. Povsod imajo svoje oboževalce in obduovalce, ki menijo, da se najtežavnejša vprašanja političnega in gospodarskega življenja dajo rešiti le s palico, ljudje in razmere pa spremeniti na komando. Kar se ni posrečilo celo genialnim ljudem, kakor je bil na primer veliki Fric, to se zdi nacionalnim kričanjem, ki sledijo Hitlerju, enostavna zadeva. »Usekati po buticili«, kdor ne uboga, to je že Mussolini označil za najboljše sredstvo v svrhu »regeneracije« naroda in človeštva.

Privlačnost teh gesel se da razlagati samo tako, da javno življenje našega veka povprečno stoji na zelo nizki stopnji. Povprečni človek, pokvarjen in brez smeri po vplivu liberalizma, prosvetljenstva in racionalizma, je obupal nad močjo duha, ki ga skoro več ne pozna, in veruje samo v uspeh najbrezobzirnejšega egoizma in materializma. Zato je povprečni »inteligent« prepričan, da se morejo politični, gospodarski, socialni problemi časa razvozlati le po brutalnih ljudeh in sredstvih, po »vodji«, po brezobzirnih in samolastnem uveljavljanju moči. Komur »prosvetljenstvo«, ki že dve stoletji trapi Evropo s svojimi puhlimi »načeli« življenja, dan na dan utepe v glavo, da ne obstoja ničesar drugega nego to, kar vidimo, slišimo in tipamo — da je vsa transcendenca le bajka — ta mora nujno priti do zaključka, da zgodovinsko dogajanje vodi le borba više razvitih živali za kruh, uspeh in bogastvo. Kakor so ljudje ploskali Fordovim naukom o racionalizaciji, kakor so se že svojčas navduševali za »neskončni napredek«, tako se mnogi opajajo ob frazah fašizma, ki obeta, da bo na razvalinah demokracije ustvaril raj na zemlji.

O tem raju pa ni ne duha ne sluha, dasi vrhovni vodja fašizma že deset let neomejeno gospodari na apeninskem poluotoku. Po vojni demoralizirano ljudstvo ustrahovati je bilo lahko, ustvarjajoče delo pa je težko. Korporativni ali korporacijski stanovski gospodarski in socialni red, kopiran po srednjem veku, je ostal na papirju, kapitalizem gospodari neomejeno v Italiji kakor drugod. Italija, ki naj bi bila obnovila mogočni rimski imperij, je ostala, kar je bila, in ječi pod gospodarsko krizo sveta hujše nego marsikatera druga država; le skromnost njenega prebivalstva jo še obvaruje popolne katastrofe. Tudi o kulturnem dvigu ni govora, ker tlači vse duhovno življenje nestrpnost samozvanskega režima, ki ne spoštuje nobene svobode. Da se bo v Nemčiji zgodilo isto, če bi prišli na oblast hitlerovci, ne more noben pameten človek dvomiti. Zakaj Hitlerjev »Das dritte Reich« je ravno tak prazen in pust ter neizviren zamisel kot italijanski fašizem. So pa te blodnje domišljavih slabštev, ki bi se radi uveljavili po nasilju, samo da bi vladali, nalezljiva moralna žuga, proti kateri je treba mobilizirati vse zdrave sile naroda.

Zakaj nič ne stoji bolj trdnj ko načelo, da je le spoštovanje osebne svobode, ki deluje za skupnost v soglasju z moralnim redom, edina podlaga državnemu občestvu. Evropa, postavljena na temelj krščanskega demokratizma, je v borbi za to svobodo postala kulturonosec vsemu svetu, se razvijala višje in višje in vsemu človeštvu dajala postavbe. Ali bodo krščanski narodi Evrope ohranili ta temelj ali pa bodo propadli. Pofašistenje Evrope bi pomenilo konec kulture, zakaj le svobodni ljudje, ki se ravna po svoji vesti in se čutijo njej odgovorne, pa zato delajo dobro v korist naroda, države in človeštva, se morejo razvijati do še višjih oblik kulturnega življenja in narodnega sožitja, dočim sužnji morajo propasti. Ali naj Evropa pošlone, kar je bila in deloma še je Afrika, kjer se pobijajo med seboj plemena, plemenski despoti in plemenski »nacionalizmi«?

Mi niti malo ne obupujemo radi tega. Zle sile razpada delajo vedno hrupno, z največjo reklamo in pod lažnimi gesli. Delo onih, ki pa v našem veku gojijo idealizem mišljenja, delajo na etični obnovi in kultivirajo dušo, in sicer tako intenzivno, kakor se ni delalo že dvostolet ne, pa je tiho. Toda to tiho, a vztrajno delo sega tem globlje v dušo človeštva. Nikdar še ni bila zavest katoliške skupnosti in enole v ljudstvu tako močna ko danes in nikdar ni bila pobožnost tako notranja, odkrita in umevana kot aktiven motor življenja, kot sredstvo preporoda tudi materialne eksistence. Filozofija se vrača v idealizem, najboljši ljudje se izpreobračajo k Bogu in k veri v nadgledno vrednote. To se premalo vidi, premalo upošteva, zato časih malodušnost, ki je ni treba. Po viharju in kaosu bo sigurno zmagala luč resnice, novega idealnega razmaha in srečnega bratskega življenja narodov, ki ga danes moti sirovost in kričavost antičloveškega lažnacionalizma.

Dunajska vremenska napoved: Še nobene bistvene spremembe dosedanjega vremena. Le malo verjetnosti je, da bi dosedanje megljeno vreme na vzhodnem robu Alp popustilo.

Amerika je ostala gluha

Vse reparacijske upnice se približujejo Franciji — Po črtanju reparacij bi Nemčija postala finančno najmočnejša država

Pariz, 16. jan. fr. Na deveti dan pred začetkom reparacijske konference v Lausanni, ne bo odveč kratek pregled o stališčih, ki jih zavzemajo prizadele države o vprašanju reparacij. Zanimiva je predvsem ugotovitev, da se pod pritiskom finančne krize vse nemške upnice v bistvu čedalje bolj približujejo francoskemu stališču, da se dajo reparacije le toliko znižati, kolikor bi bile pripravljene Združene države črtati od medzaveznih dolgov.

Med Francijo in Anglijo obstojijo glede konkretne formulacije novega načrta še velike razlike; Anglija bi bila pripravljena pristati na večletni moratorij, toda na Angleškem danes ni več politika, ki bi se upal zagovarjati popolno brisanje vojne odškodnine ne glede na angleške dolgeve napram Ameriki. Padec funta je angleške dolgeve, ki so določeni v dolarjih tako povzročil, da se nobena vlada ne bo upala pristati na črtanje nemške vojne odškodnine in vreči vse breme dolgov napram Ameriki na angleškega davkoplačevalca. Po povratku izvedenca Leitha Rossa iz Pariza v London, se angleška vlada živahno posvetuje o problemu in ni še zavzela javno svojega stališča, ker ne mara preudicirati zaključkov konference v Lausanni, kakor je to storil dr. Brüning s svojo izjavo. Iz dobro informiranih virov doznavajo, da je stališče angleške vlade takšno, kakor smo ga označili zgoraj.

Med vrstami izvajanih poluradnega »Tempsa« se da čitati želja francoske vlade, da bi čimprej prišlo do sporazuma med Londonom in Parizom za skupen nastop v Lausanni.

Italijanska vlada, ki je že poslala svoje delegate v Pariz in London, da stopijo v stik z francosko in angleško vlado, se uradno še ni izjavila. Dovolj zgovorni pa so Mussolinijevi članki v »Popolo d'Italia«, v katerih italijanski ministrski predsednik zahteva od Amerike, naj napravi križ čez vse vojne terjatve napram Evropi.

Odločno stališče Belgije

Belgijo, ki je bila vselej še bolj radikalna v svojih zahtevah proti Nemčiji, kakor Francija, je nemška odpoved reparacij tako vznemirila, da se celo delavska stranka odločno nasprotuje brisanju reparacij. Tako je n. pr. prof. Louis de Brouckere, socialistični senator, v listu »Peuple« napisal zanimiv članek o reparacijskem vprašanju, v katerem prihaja do zaključka, da bi popolno črtanje reparacij povzročilo v Evropi še večjo gospodarsko zmedo, kakor vlada sedaj. Članek navaja podatke nemškega gospodarstvenika B. Kautskya o vojni zadolžitvi posameznih evropskih držav. Kautsky ugotavlja, da je v letu 1928 do 1929 prišlo na posameznega državljanca v Italiji 19,19 M vojnega dolga, v Nemčiji 30,22 M, v Belgiji 35,68 M, v Franciji 57,53 M in v Angliji 100,05 M. Ako bi se reparacije kratkomalo črtale, bi potem znašale te številke za Nemčijo 9 M, za Italijo 22 M, za Belgijo 47 M, za Francijo 100 M in za Anglijo 107 M. Razmerje bi se torej spremenilo v velik prid Nemčije, katere konkurenčna moč bi se nenadoma dvignila in spravila v nevarnost industrijo sosednjih držav.

Po najnovejših vesteh iz Berlina so nemški diplomati gladko zavrnili zadnji francoski kompromisni predlog, naj bi se za pogojna izplačila na račun reparacij dovolil dvoletni odlog ali pa naj se pogojna izplačila kratkomalo črtajo, ako tudi Amerika črta sorazmeren del svojih terjatev napram Evropi; za vsoto brezpogojnih izplačil v smislu Yungovega načrta pa naj se izdajo obligacije na nemške železnice. Del teh obligacij bi prešla Amerika v zameno za evropske dolgeve. Nemčija še vedno vztraja pri zahtevi, da se reparacije definitivno črtajo.

Pariz, 16. jan. Reparacijsko vprašanje se ne premakne za ped z mesta. Veliko pozornost je vzbudila izjava ameriškega znanega ministra Stimsona, da Amerika ne bo odposlala na konferenco v Lausanni niti nevtralnega opazovalca. S tem je ameriška vlada zopet pokazala, da vztraja pri odločitvi kongresa, da se reparacije in medzaveznih dolgov pod nobenim pogojem ne morejo spraviti v zvezo. Problem reparacij naj Evropa reši, kakor hoče, pri tem pa naj ne pozabi, da Amerika na vsak način zahteva nazaj denar, ki ga je Evropi posodila med vojno. V finančnih in političnih krogih v Washingtonu so z veliko nejevoljo vzeli na znanje predlog francoskega tiska, naj bi se Ameriki ponudil del nemških železniških obligacij na račun medzaveznih dolgov. Američani vidijo v tem nov poskus Francije, da bi izkoristila vprašanje reparacij. »Herald Tribune« zatrjuje, da bo predsednik Hoover odbil vsako uradno razpravo predlogu naj bi Amerika prevzela z znižanje svojih terjatev napram Evropi del finančnih bremen, ki bi jih povzročili dolgi ali črtanje reparacij. »New-York Times« piše, da bi Združene države blagovoljno upoštevale prošnjo za znižanje medzaveznih dolgov, ako bi Evropa dala jamstvo, da se bo ameriška trgovina v Evropi dvignila.

Pariz, 16. jan. Iz dobrega vira se izve, da bo Laval v svojem govoru, ki ga bo imel v turek v francoskem parlamentu, v zadevi reparacij, opomnil Nemčijo tudi v tem smislu, da ako ne bo izpolnjevala obvez, ki jih je sprejela nase z Yungovim načrtom, bo dosegla le to, da se ji ne bodo dovolili več nobeni krediti in nobeno »unanjanje finančna pomoč v katerikoli obliki.

Koliko so Nemci dosedaj plačali

Pariz, 16. jan. AA. Havas poroča: »Frankfurter Zeitung« trdi, da so neločne številke francoske statistike, ki ceni na 8 milijard in 15 milijonov mark reparacije, ki jih je Nemčija dozdaj plačala. Statistika po drugi strani odračunava troške okupacije za vzdrževanje čet in razne druge dajatve, tako da bi dejansko plačane reparacije znašale samo

5 milijard in 17 milijonov mark. List trdi, da je Nemčija plačala zadnje reparacije med leti 1924. in 1931., ter očita francoski statistiki, da je izpuščala plačila, izvršena pred letom 1924. Razen tega, naglašajo list, je treba šteti v račun tudi brodogojne, materialne, javna in zasebna posestva, ki so jih zavzniki dobili v roke.

V nasprotju z navedbami »Frankfurter Zeitung« ugotavlja Agencija Havas, da so v vsoti 8 milijard in 15 milijonov mark všteta vsa nemška plačila, in tako jih je tudi vključila reparacijska komisija.

Zbližanje med Anglijo in Francijo

Črtanje vseh vojnih dolgov bi prineslo predvsem Nemčiji veliko korist

London, 16. jan. V teku zadnjih 48 ur je prišlo med Francijo in Anglijo v zadevi reparacij in medzaveznih dolgov do precejšnjega zbližanja. To zbližanje je gotovo pospešilo zadržanje ameriške vlade, ki je gladko odbila vse predloge, naj tudi ona prevzame del bremena črtanja reparacij. Povsem tem je končna rešitev reparacijskega problema nemogoča. Zato je tudi angleška vlada uvidela, da je edini izhod iz sedanje zagate začasen moratorij. Zunanji minister Stimson dela na tem, da bi vzdušno ozračje, ki ga je povzročila Brüningova izjava, s posredovanjem med Berlinom in Parizom razčistil še pred začetkom reparacijske konference. Za nov položaj je značilen članek konservativnega

»Daily Mail«, v katerem se Rothemerjev sin zavzema za tesno sodelovanje s Francijo. Članek meni, da ni druge poti iz sedanje stiske.

London, 16. jan. Znam angleški finančnih Layton je izračunal, da bi po črtanju vseh vojnih dolgov znašale nemške zadolžitve še 500 milijonov funtov (8 funtov na vsakega Nemca), francoske 2300 milijonov (56 funtov na vsakega Francoza), angleške 6600 milijonov (150 funtov na vsakega Angleža) in ameriški 3200 milijonov (27 funtov na vsakega Američana). Od črtanja vojnih dolgov, bo torej največ profitirala Nemčija, ki bi po tem brisanju ostala skoraj brez dolgov.

Nemčija na umiku

Berlin, 16. jan. AA. Še vedno ni jasnosti o načinu, kako je nastala znana Neuterjeva brzojavka o dr. Brüningovi izjavi proti bodočim reparacijam. Dejstvo pa je, da ta brzojavka ni rodila željenega uspeha in da ni našla prav nobenega odziva ne pri angleški in ne pri ameriški vladi. In tam je celo pokvarila položaj Nemčije.

Zanimivo je, da je v sami Nemčiji nastal preobrat. Vlade kroge je v tej zvezi izmenal članek lista »Popolo d'Italia« in po mnenju nemških listov nikakor ne gre, da bi bilo vprašanje reparacij povezano z medzaveznimi vojnimi dolgi. Po zaupnih informacijah iz londonskih uradnih krogov izhaja, da je angleška javnost s prva podpirala nemško stremiljenje, da pa je sedaj popolnoma drugega mnenja in da je treba pridobiti časa. Predlog o odgovoritvi konference je iznenadil nemške vladne kroge, prav tako pa tudi odločna beseda Francije.

Neugodno za položaj nemške vlade je nadalje odklonilo stališče nemških nacionalnih socialistov, ki sedaj kratkomalo dr. Brüninga odklanjajo. Iz vseh teh razlogov se da sklepati, da nemška

vlada v Lausanni ne bo več tako absolutno proti reparacijam, kakor je bila prejšnje dni v listih izjavila. Nemška delegacija bo raztolmačila položaj Nemčije in bo skušala doseči takojšnjo razveljavitev nadaljnjih reparacij. Če pa tega ne bo mogla doseči, nikakor ne bo zapustila lausanske konference. Britski predlog, ki ga je objavil Norman in ki ga je ponovil Keynee, naj bi lausanska konferenca sklenila začasno ureditev, da bi mogla zainteresirane države proučiti vprašanje medzaveznih dolgov, odpira nemški diplomaciji možnost častnega izhoda.

Kakšni bodo sklepi reparacijske konference

Pariz, 16. jan. tg. »Echo de Paris« poroča: V italijansko-angleških razgovorih so se dogovorili, da bo lausanska konferenca trajala samo malo časa in da bo dovedla do sklepov: 1. Nemčija na zaveznikom pred koncem leta predloži definitivni načrt o plačevanju, 2. Hooverjev moratorij se podaljša do 15. decembra 1932, pred tem datumom pa naj se skliče nova reparacijska konferenca.

Besarabsko vprašanje zopet na vidiku

Bojazen vse Evrope, da se ne bi pogajanja med Rusijo in Romunijo razbila

Pariz, 16. jan. Vesti nekaterih listov, ki so poročali, da so se pogajanja med romunskim delegatom Sturdzom in sovjetskim diplomatom Stomnjakovim v Rigi o paktu nenapadanja razbila, niso točne. Pogajanja se še niso razbila, gotovo pa je, da se bodo razbila, ako Romunija ne bo odnehala od svojega dosedanjega stališča.

Sovjetska Rusija je popolnoma pripravljena, da sklene z Romunijo pakt, ki ga obenem misli skleniti s Poljsko in Latvijo, nakar bi ga imela podpisati še Francija. Toda Romuni slej ko prej zahtevajo, da naj bi se v tem paktu definitivno označila in s tem tudi priznala sedanja meja med Romunijo in Rusijo, ki jo tvori reka Dnjester. Na ta način bi bilo odpravljen takozvano besarabsko vprašanje, ki je eno izmed tistih vprašanj, zaradi katerega se more zopet začeti krvavi bojni ples med narodi vsega sveta. Rusija pa je romunske zahteve nikoli ne bo sprejela, ker se ji zdi tudi nepotrebno, zakaj znanenrat ni verjetno, da bi Sovjeti začeli z Romunijo kakšen konflikt, kateremu so se do sedaj že deset let izogibali. Zato je, pravijo, tem manj razloga, da bi formalno priznali Romuniji posest Besarabiji, ki jo Rusi smatrajo kot nepravico.

Tem več razlogov pa ima Romunija, da bi se Besarabija tudi od strani Rusije priznala kot romunski teritorij, ker so razmere v Besarabiji, kjer je bilo te dni proglašeno obsedno stanje, postale naravnost neznosne. Nikoli ni bila nevarnost vstaje v Besarabiji tako blizu, kakor je danes. Dočim je Besarabija pod Rusijo imela trg za svoje poljedelske produkte v Moskvi in Petrogradu, je danes obsojena na najhujšo bedo, ki je tem večja, ker tudi Romunija danes ječi pod veliko gospodarsko in finančno krizo, ter se ima boriti tudi s takimi notranjopolitičnimi težavami, kakor še nikoli, odkar obstoja nova Romunija. Romunija mora vzdrževati v Besarabiji velik vojaški aparat, ki strahno teži na njenem budgetu, ni pa zmogel, da bi spoprijel z Besarabsko prebivalstvo z romunsko državo. V Franciji dobro vedo, da ima takozvana bariera, ki naj ščiti Evropo pred boljševiško invazijo od Baltika do Crnega morja, svojo najslabšo točko v Besarabiji, kjer bi se ta bariera lahko v danem slučaju zrušila ob najlažnejšem pišu. To tembolji, ker nikjer drugod na svetu boljševiška propaganda ni tako močna kakor v Besarabiji. Sovjeti so na oni strani Dnjestra ustanovili svobodno moldavsko

republiko, v kateri je gospodarski položaj prebivalstva na neprimerno višji stopnji, nego v romunski Besarabiji. Razume se, da to dejstvo silno vpliva na besarabski narod pod žezlom Romunije, ki še danes ni mogla izboljšati slabih prometnih razmer, ki pohajajo v Besarabiji še iz carističnega režima.

Kakor se vidi, pa ta zadeva ne interesira samo Romunijo in njenih zaveznikov ter Francije, ampak vso Evropo. Zato vse s skrbjo gleda napram Rigi, kjer se Romuni in Rusi še pogajajo, toda z vedno manjšim izgledom na uspeh. Zdi se pa, da bo Quai d'Orsay v danem momentu pritisnil na Romunijo, da ne bo vztrajala na izrecnem priznanju Besarabije, ampak se zadovoljila s formulo, ki jo predlaga Rusija in ki vsaj za dogleden čas zagotavlja mir na vzhodu in v Evropi. Trdovratnost Romunije, pravijo v Parizu, je tem manj opravičljiva, ker bi zboljšanje odnosov med Rusijo in Francijo kot posledica nameravanega vzhodnega Locarna imela tako ugoden vpliv na odnose med Rusijo in Romunijo, da bi se ob svojem času našla tudi primerna rešitev besarabskega problema.

V Bukarešti pa menijo, da je treba izrabit moment, ko bi Sovjeti radi imeli zagotovljen svoj hrbet na zapadu, da posvetijo svojo pozornost Japoncem, ki čedaljebolj ogrožajo položaj Rusije ob Pacifiku.

Bukarešta, 16. januarja. AA. V Ungheniju v Besarabiji je obstojala šola za špijonažo. Vodili so jo sovjetski agenti. Redarji so prijeli več oseb.

Poljska šteje 32 milijonov prebivalcev

Varšava, 16. jan. AA. Po podatkih poljskega statističnega zavoda je šlo prebivalstvo Poljske 9. decembra lanskega leta 31.927.773 ljudi. Število prebivalstva se je torej zvišalo od leta 1921. za 5.069.581 ljudi, to je za 18,9%. V Varšavi je 1.178.211 ljudi. Tu je prebivalstvo naraslo za 241.496 ljudi, torej za 25,8%. Lodz šteje 605.287 ljudi, prebivalstvo je naraslo za 153.313 ljudi, oziroma za 33,9%. Lvov šteje 313.177 duš, Poznanj in Krakov imata nad 200.000 prebivalcev, Vilna 197.000. Prebivalstvo Gdinja je naraslo za 1000%. Vse te številke veljajo le za civilno prebivalstvo, brez vojaštva.

Verujmo v sebe!

Kdo ne vidi stiske našega naroda! Je to v prvi vrsti gola in resnična revščina, ki žene neštete v strah in lakoto. Začuden in preplašen si ljudje pripovedujejo: Vsak dan jih vsaj dvajset potrkajo na vrata. Usnjeni Bogi Seveda berači, a kakšni so med njimi. Brezposelni, bivši uradniki, delavci, obrtniki, celo iz vrst inteligence, ki sramljivo skrivajo boljše obleke, katere kajpak ne more najesti ne zastaviti, ker je edina. Golovo so med njimi tudi ničvredni in potepuhi. Toda, če kdo pripoveduje, da mu otroci doma stradajo v nezakurjenem stanovanju in je žena bolna, se lahko zanese, da je po mnogih družinah res tako in še huje.

Nekateri si pomagajo s petjem. Petje bo ljudi ganilo... Ustavlja se na dvoriščih. Nekateri imajo s seboj citre, gosli ali mandoline. Zadnji je nekdo prenašal celo gramofon. Težko je peti, če zavija po praznem zelodnu. Toda morda se odpre kako okno, morda vrže roka v papir zaviti nove. Morda tudi kos kruha... Morda...

Mnogim se čista se obeta. Se stanujejo v udobnem. Včeraj so bili že dobro situirani, danes pa prihaja oče pobit domov. »Odpuščen!« Cez nekaj dni bo treba napraviti prvo pot v zastavljalnico... Drugod so tja že vse znosili, kar je imelo kakršnokoli vrednosti. Ponekod so vsi odrasli otroci doma. Brez posla in brez zaslužka.

Kaj bo s temi mladimi ljudmi, ki nimajo nobenega dela? Z osemnajst, dvajsetletniki, ki že dve, tri leta brez posla tava okrog? Z brezposelnimi dekleti, delavkami, nastavljenkami, pisaticami?

Kam jih bo zvalil časopisni oglaš? Kje bodo končali: na cesti ali v bolnišnici?

Tako gospodarska kriza vodi za seboj veliko moralno in duhovno krizo. Kdor trpi pomanjkanje, ali docela otopi ali postane pa skrajno radikalen. Posebno, če mu draži pogled in domišljijo početje srečnejših, ki krize ne občutijo, ki si tudi v teh časih nočejo ničesar odreči, ampak so vse njihove misli zaposlene z veseljem, zabavo in plesi. Da, tudi plesi. Na Češkem je letos vlada vse plesne prepovedala. Čehi so mnenja, da so prerene časi in da zlasti ne kaže z veseljenjem naravnost izzivati tisočev in tisočev bednih, ki nimajo ničesar, s čimer bi pokrili svojo nagoto in nasitili svojo lakoto. Pri nas so vsaj izvestni krogi drugega mnenja, nam ni sile, mi si lahko privoščimo kot v dobro rejenih letih.

Pa se o tem je težko pravično presoditi. Če bi gledali lačni in brezposelni te veseljake, ki se vrtijo v morju luči de rane zore, bi se enemu in drugemu polegla zavist, ker bi zagledal med njimi tega in onega znanca, ki v topi norosti hoče udušiti glodajočo žalost in skrb. Tudi takih je danes veliko, ki plešejo mrtvaški ples. Ki si hočejo za poslednje dinarje pregnati skrb vsaj za eno noč. Težko je biti pravičen, ne moreš na prvi pogled presoditi, je-li gre za lene in site postopake, za katere delajo in mislijo drugi, ali pa so obupanci, ki zapravljajo zadnji dinar svoje odpravnine...

Vsem tem in mnogim drugim so duše trudne skepticizma, obupujejo nad seboj, nad bližnjim in nad razmerami. Kdaj bo drugače, kdaj bo bolje?

Rusija predlagala Japonski pogodbo o nenapadanju

Moskva, 16. jan. tg. Sovjetska Unija je predlagala Japonski nov predlog o medsebojnem nenapadanju, vendar se Japonska o tem še ni izjavila. To je kvintesenca obširnega oficijalnega moskovskega demantija k japonskim poročilom, da je sovjetski poslanik Trojankovski v Tokiu že v razgovorih z japonskim ministrskim predsednikom Inukajem, poskušal izvesti mnenje Japonske o možnosti zblizniti in rusko-japonske antante. Rusija ni nikdar stavila predloga o medsebojni antanti. Nasprotno pa je Litvinov, ko je japonski zunanji minister Josisava potoval skozi Moskvo dne 31. dec., govoril o pogodbi o nenapadanju. Zadnji dogovor Strojankovskega k Inukajem se je tical predvsem prodiranja japonskih čet v Severno Mandžurijo in delovanja tamkajšnjih belih gardistov, pri čemer je Inukaj izjavil, da Japonska nima namena kršiti ruskih interesov na vzhodno kitajski železnici. Glede predloga o pogodbi o nenapadanju je Inukaj izjavil, da japonska vlada tega predloga še ni proučila.

Dvomen japonski odgovor

Tokio, 16. jan. AA. Odgovor japonske vlade ameriškim združenim državam glede na pakt, podpisani po devetih pomorskih državah, je bil danes dopoldne predan ameriški poslaniku v Tokiju. Nota v glavnem naglašala, da bo Japonska nadaljevala politiko odprtih vrat v Mandžuriji, pri tem pa obzira, da je bila ta politika resno ogrožena zaradi nerodov, ki vladajo na vsem Kitajskem.

Tokio, 16. jan. Z. Vlada je dotirala nov kredit v znesku 6 milj. jenov za vzdrževanje čet v Mandžuriji. Od začetka vojne v Mandžuriji do zadnje dotacije je bilo potrošenih 31 milj. jenov.

Kitajska priložba pri ZN

Zeneva, 16. januarja. AA. Kitajska delegacija pri Društvu narodov je izročila Društvu narodov noto, v kateri pravi, da sta dne 10. t. m. zjutraj dve japonski letali patrulirali nad Pinčevom in vrgli šest bomb. Letali sta povzročili veliko stvarno škodo in ubili dva človeka, mnogo pa jih ranili.

Kitajska delegacija pojasnjuje, da je Pinčev tisti kraj, kamor je začasno odšla provinčna vlada iz Kirina, ko je bil Kirin okupiran.

Bombardiranje ni dalo povod nikakoli izjavljanja, ki so se že prej večkrat zgodile, v tem primeru nikakor ne bi države. Več ko jasno je, naglašala kitajska nota, da imajo Japonci namen pregnati iz Mandžurije vsa kitajska legalna oblastva. To njihovo početje je nedvomno kršitev slovesnih pogodb, ki jih je Japonska podpisala, in pomeni hkrati popolno brskiranje resolucij Sveta DN, ki jih je japonska vlada sprejela.

Okrepitev opozicije na Madjarskem

Izredno zasedanje parlamenta

Budimpešta, 16. jan. Z. Akcija opozicije, da se parlament skliče na izredno zasedanje, je imela popoln uspeh. Prvikrat po dolgi letih je bil dosežen sporazum med opozicijskimi strankami, tako da so lahko zbrali 50 glasov, ki so potrebni za izredno sklicanje parlamenta. Razen poslancev treh opozicijskih strank, in sicer socialnih demokratov, liberalcev in agrarcev, ki so imeli skupno 38 podpisov, je podpisalo predlog še 12 neodvisnih, med katerimi je bil tudi bivši podtajnik notranjega ministrstva Strenjacki, ki je znan kot volivni agitator pri zadnjih volitvah, pa je prestopil v opozicijo. Izredna seja parlamenta je določena za 25. januar. Svoj predlog opozicija utemeljuje s tem, da težki gospodarski in finančni položaj nikakor več ne dopušča odgoditve parlamenta. V zvezi s to skupno akcijo opozicije se v parlamentarnih krogih ponovno govori o možnosti ustanovitve enotne meščanske opozicije in o pristopu krščanskih socialistov ter o možnosti razvoja za ustvaritev narodne koncentracije.

Izdatki za samoupravna telesa

Belgrad, 16. jan. I. Govoreč o predlogih gospodarske sekcije poslanskega kluba, omenja Ladoslav Drašković v svoji izjavi, ki je bila objavljena v »Pravdi«, da je najzanimivejši simptom naše gospodarske krize stalen narastek izdatkov za samoupravna telesa. Finančno breme avtonomnih samouprav v naši državi je znašalo l. 1926 1.124.000.000 Din. je naraslo v l. 1927 na 1.201.000.000 Din, v l. 1928 na 1.301.000.000 Din, v l. 1929 na 1.434.000.000 Din in v l. 1930 na 1.500.000.000 Din. Ako se k temu prištejejo še dolгови, kateri so obremenjevali samoupravne dajatve za vsako posamezno glavo v državi 110.77 dinarja, kar je porazna višina in teža, katero gospodarstvo ne bo moglo dolgo prenesti. Temu vprašanju se bo moralo v bodočnosti posvečiti veliko pozornost, zaključuje Drašković.

Izrebane srečke vojne škode

Belgrad, 16. jan. AA. Pri osmem žrebanju obvezne loterijske dva in pol odstotne državne rente za vojno škodo, ki se je izvršilo 16. t. m., so bile izrebane za amortizacijo tele serije: 505, 713, 822, 855, 973, 1088, 1184, 1296, 1797, 1805, 1822, 1897, 2320, 2310, 2396, 2446, 2448, 2483, 2626, 2650, 2851, 3041, 3103, 3216, 3646, 3829, 3966, 3934, 3941, 3987, 4088, 4155, 4213, 4531, 4538, 4608. Iz oddelka državnih dolgov in državnega kredita finančnega ministrstva.

Pruske volitve

Berlin, 16. jan. tg. Najvažnejši notranji politični datum Nemčije v tekočem letu bo nedvomno dan pruskih državnih volitev, ki bodo 8. maja, obenem z volitvami v Württembergu in Anhaltu. Ta dan bo odločilna važnost zato, ali se bo posrečilo demokratski opoziciji, da vrže v Prusiji kabineto Braun-Sivering.

Radio u Vašo hišo!

Prodajamo:

1. Troelektronski aparat „Reinartiz“

s kvalitetnimi elektronskimi, akumulatorjem »Hoppecke« 18 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplacho Din 200— ter deset mesečnih obrokov po Din 150—

2. Štirielektronski aparat „Reinartiz“

z visokofrekv. stopnjo (elektronka z zamreženo anodo) s kvalitetnimi elektronskimi, akumulatorjem Hoppecke 36 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 120 Volt, prvovrstnim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplacho Din 300— ter dvanaest mesečnih obrokov po Din 210—

Radio Ljubljana

Ljubljana, Miklošičeva c. 5

Anketa o brezposelnosti

Belgrad, 16. jan. I. Vprašanje brezposelnosti je bilo predmet obširne ankete, ki se je začela večeraj popoldne v prostorih Delavske zbornice in se je nadaljevala danes ves dan z neokrnjeno energijo. Na sročnji seji je spregovoril minister za socialno politiko nekaj vzpodbujajočih besed na naslov udeležencev. Anketo predseduje načelnik v socialnem ministru Dušan Jeremić. Kot govorniki so nastopili vsi znani belgradski voditelji delavstva in industrije. Najtemeljitejši je bil referat glavnega ravnatelja Osrednjega zavoda za zavarovanje delavcev v Zagrebu dr. Glaserja, ki je razprostrl pred poslušalci celokupen problem brezposelnosti, posredovanja za delo in direktne pomoči brezposelnim. Za njega je važno, da vsi delavci in delodajalci enako dobro razumejo važnost tega problema in da pokažejo drug do drugega dobro voljo ter ta težak problem rešijo. Delavstvo je dosedaj sprejelo vsako krivdo nase. Zato je tolažilno dejstvo, da so se tudi podjetniki toliko povzpeli, da hočejo sedaj doprinesiti tudi žrtve s svoje strani. Dr. Glaser predlaga javno pomoč brezposelnih preko borz dela, nadalje uvedbo zakona o zavarovanju proti brezposelnosti, ki bo še dolga leta ostala v naši državi kroničen pojav gospodarskega in socialnega napredka. Brez tega zavarovanja je ves sistem delavskega zavarovanja šepav, nedostaten, neenak, ranjen in bolehen.

Za njim je nastopil, kakor že sredi, dr. Živko Topalović, ki je prinesel izvirne statistične podatke o brezposelnosti ter ugotovil, da se mora proti temu stalnemu naraščanju nastopiti s sistematičnimi sredstvi in ne z majhnimi orodjem.

Dr. Obljeden je zahteval, da državni uradi

za zavarovanje vodijo natančno statistiko o brezposelnosti, kajti oni so edina ustanova, ki nam dopušča, da spravimo brezposelnost v konkretne številke. Očita tem ustanovam, posebno pa delavskim borzom, da vidijo v delavih, ki iščejo kruha, samo stvar, samo predmet, ki se mora rešiti, kakor se rešuje papirnati akt. Toda delavec ni papirnati akt, on je človek s socialnimi pravicami za seboj in za one, ki so v njegovi družinski oskrbi. To čudno mentaliteto je treba z vsi strogo iztrebiti iz naših delavskih borz, tako da jih bodo brezposelni poiskali v toplem zaupanju in ne v strahu, kakor se to danes dogaja.

Za dr. Obljedenom, katerega so poslušali navzoči z veliko pozornostjo, je nastopil Marodić kot zastopnik trgovskih zbornic. Prinesel je s seboj mnogo zelo zanimivega materijala, ki meče čudno luč na gotova podjetja. Tako mu je n. pr. znano, da je neko podjetje zaprosilo za dovoljenje, da zaposli nekega inozemca. Ko je ta prošnja bila odbita, je isto podjetje iz zlobe obrat zaprlo in vrzlo na cesto tudi naše delavce-domačine. Take reči se ne smejo dogajati. Delodajalec mora sodelovati pri reševanju krize brezposelnosti, ako ne, se ga mora k temu z zakonskimi ukrepi prisiliti. V imenu trgovskih zbornic je izjavil, da bodo one radevolje in iskreno sodelovale za zaščito brezposelnih.

Nastopili so še drugi govorniki, ki so predložili stanje brezposelnosti v posameznih krajih države. Danes popoldne so bile izdelane resolucije, ki bodo predložene ministru za soc. politiko v pretes in v rešitev. Sejam so prisostvovali tudi poslanci socialne sekcije.

Zborovanje mlinarjev v Belgradu

Žitni režim je potreben reorganizacije

Belgrad, 16. jan. I. Danes se je začelo veliko zborovanje mlinarske zveze v državi v prostorih trgovske zbornice. Slovenec zastopata predsednik mlinarjev Franc Škerjanc, industrijalet iz Radomelj pri Kamniku ter knjigovodja Lovšin iz Nastranovega mlina. Kongresa so se udeležili vsi zastopniki mlinarske industrije iz države. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Teodor Vošnjak iz Zagreba, v tajništvo pa je prišel knjigovodja Lovšin. Najprej je bila poslana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju, naker je Milenković s temeljnim referatom otvoril dnevni red konference ter podrobno poročal o zgodovini našega sedanjega žitnega režima v Jugoslaviji. Izjavil je, da je prišel iz dobre zamisli, da bi se pomagalo našemu kmetu, da bi prodal svoj pridelek našim konsumentom, da bi poceni kupoval žitne pridelke, toda nepopolnost tehnične organizacije je to prvotno zamisel onemogočila. Prišlo je do težavnega položaja, s katerim niso bili zadovoljni ne kmetje, ne mlinarji in ne konsumenti. Zato je potrebno, da ta kongres jasno pove svoje mnenje in da stavi resnemu ministru vse svoje resolucije na razpolaganje, da jih bo mogel uporabiti pri eventualnih reformah žitnega zakona. V istem smislu je govoril tudi drugi referent Najdanović, ki je opozoril, kako se je nekaterim kupcem posrečilo, da so mimo obstoječega zakona kupili po Vojvodini poceni žito, ne da bi jim bilo treba plačevati po zakonu predvideni dodatek 7000 Din na vagon žita, in kako so potem s tem cenenim žitom preplavili državo ter razorožili vso mlinarsko industrijo, ki si mora dobavljati svoje žitne zaloge potom Privilegiranega izvoznega društva in mora seveda plačevati imenovani dodatek. Naši mlinci so proti taki konkurenci postali absolutno prešibki in so začeli na celi fronti hirati. Konsumentu pa ni bilo s tem prav nič pomagano, ker si vsakdo ni mogel nabaviti cenejših produktov. Režim dvojnega cen je nevzdržljiv, je rekel govornik, in zaprosil resorno ministrstvo, naj žitni režim spopolni, da ne bo več mogoče uhajati zakonskim predpisom. Za njim je Stojković naštel celo vrsto predlogov, kako bi se dalo odpraviti nedostanke. Ti predlogi so bili predani komisiji za resolucije, ki jih bo predložila jutri popoldne. Dr. Palčić je v svojem zelo obširnem referatu natančno študiral reformo državnih intervencij v pogledu finančne pri drugih državah ter je iz primerjanja potegnil nekaj zelo koristnih nasvetov za organizacijo našega žitnega režima.

Popoldne se je zborovanje nadaljevalo po sekcijah, ki bodo izdelale predloge do jutrišnje plenarne seje, ki se je bosta udeležila trgovinski in kmetijski minister.

Belgrad, 16. jan. AA. Po odredbi ministra za trgovino in industrijo smejo mlinci na merico prodajati pšenico na merico samo Privilegirani družbi za zvoz.

Odličen ponarejevalec denarja

Berlin, 16. januarja. AA. Znani berlinski jurist dr. Kornel Salaban, ki je bil v svojih krogih odlično ocenjen in ki se je bil uveljavil z mnogimi pravnimi spisi, je v svoji vili izdeloval potvorne nove po 2 marki. Njegova žena je denar razširjala po berlinskih trgovinah. Dr. Salaban je ponarejal denar 2 leti. Policija je ugotovila, da sta ponarejevalca razpečala nad 30.000 ponarejenih komadov. Živela sta na široko nogo, vendar ni nihče sumil, da bi dr. Salaban opravljal tak posel. Denar je potvarjal tako tajno, da je to ostalo tajno celo služinčadi.

Bethlen pri papežu

Budimpešta, 16. jan. Z. Danes opoldne je papež Pij XI. sprejel bivšega madjarskega predsednika vlade grofa Bethlena v avdienco. Grof Bethlen je po avdienci obiskal še državnega tajnika Paccellija. Budimpeštanski listi javljajo iz Rima, da je Mussolini simpatično sprejel misel o podonavski konfederaciji. Mussolini je naglasil, da mora ta konfederacija bazirati na madjarsko-italijanskem prijateljstvu.

Brezposelnost v Italiji

Rim, 16. jan. Z. Iz poročil zavoda za pobijanje brezposelnosti je razvidno, da je bilo v Italiji do decembra meseca 972.327 brezposelnih, od katerih je 240.000 sprejemalo denarno podporo. Brezposelnost se je v mesecu decembru povišala za 10.054.

Jezuiti ne bodo izgnani iz Španije

Vatikan, 16. januarja. AA. Špansko poslanstvo je izdalo komunikate, ki v njem pravi, da je vest, ki kroži v vatikanskih krogih o izgonu španskih jezuitov, brez osnove. Položaj v Španiji je tak, da je sedaj tak izgon nemogoč.

Sprememba uredbe o draginjskih dokladah

Belgrad, 16. jan. AA. Na podlagi § 28. uredbe kakega zakona z dne 31. marca 1931 je g. predsednik ministrskega sveta na predlog finančnega ministra odredil, naj se določba v § 1. uredbe o draginjskih dokladah državnih uslužbencev civilnega reda z dne 27. maja 1931 izpremeni in naj se glasi:

§ 1.

1. Draginjski razred (§ 26. t. 3) obsega gradbeni okoliš kraja, kjer je uslužbenec postavljen, 2. v krajih z mestnim okoliš in z izven mestnim širšim gradbenim okolišem obsega draginjski razred širši gradbeni okoliš, 3. v spornih primerih o mejah gradbenega okoliša odloča gradbeno ministrstvo.

Ta izprememba velja s prvim dnem prihodnjega meseca po objavi v »Službenih Novinah«.

Sklicanje obeh skupščin

Belgrad, 16. jan. I. Predsednik senata in predsednik narodne skupščine objavljata danes proglašati sklicujeta obe skupščini narodnega predstavništva na slovesno sejo, ki se bo vršila dne 18. februarja ob 11 dopoldne in na kateri bo Nj. Vel. kralj govoril prestolni govor.

Nov dnevnik v Zagrebu

Zagreb, 16. jan. Z. V prihodnjih dneh dobi Zagreb nov dnevnik, ki bo imel naslov »Kurir«. Dnevnik je last Tomašiča in Teodorja Rone. Last se ne bo bavil s politiko, prinašal pa bo samo razne senzacije. Izhajal bo vsako popoldne ob 5. Za razliko med drugimi časniki pa bo stal samo 1 Din.

Sofija, 16. jan. AA. List »Pladnev« poroča, da je bil njegov ravnatelj Vlkov aretiran. Po izjavi policije je bil Vlkov aretiran na zahtevo državnega tožila po zakonu o zaščiti države.

London, 16. januarja. AA. Iz Cikaga poročajo, da je znani ameriški boksač Levinski zmagal po točkah nad boksačem Paolinom. Match je bil doleten na 10 krogov.

Skrbite za zdravje svojih ust, razkužite si nosnice, očuvajte si grlo z vsakdanjo rabo pastilj

„VALDA“

Njihove razkužilne izpuhtine Vas čuvajo in branijo bolezni dihalnih organov, kakor tudi okuženja v primeri epidemije. Zadrževajte in rabite vedno le prave

pastilje

„VALDA“

ki se prodajajo samo v škatlicah z napisom

„VALDA“

Predtiskana ročna dela za vse!
Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobljeni, 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine, milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Mathek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Strukelj.

Vezenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

Opozorilo

Cenjeno občinstvo opozarjamo, da nekateri potniki sprejemajo stare plošče v zameno za nove in kasirajo zneske na račun ter se pri tem poslužujejo imena tvrdke A. Rasberger, ki pa z omenjenimi potniki nima nikakih poslov.

Opozarjamo tudi na to, ako nameravate skleniti kako kupčijo, zahtevajte od vsakega potnika te stroke, da Vam pokaže legitimacijo.

Jugošport r. z. z o. z.

prej A. Rasberger, Ljubljana, Miklošičeva 34.

PREJE
~~240~~

SEDAL
192:-

TIVAR
DOMAČI IZDELEK

VSE OBLEKE
NAŠIH PRODAJALNAH
DO 6 FEBRUARJA
ZA 20% CENEJE!

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mline Foréacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Raznovrstne knjigovodske potrebščine: platno, usnje, marmor papir, zlato, sukanec i. t. d.
Vam nudim po najnižjih cenah

NA DEBELO! NA DROBNO!

A. Janežič
Ljubljana, Florjanska ulica

Dražba

»Ford« avtomobila se bo vršila v ponedeljek, dne 18. t. m. ob pol 15 v garaži g. Stupice, Slamskova ulica št. 6. Ogleda se ga lahko vsak čas. Več se poizve na sodišču št. 18 ali pa v advokatski pisarni dr. J. Klepca, Masarykova cesta 14/1.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo težnikov
solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

NAZNANILO!

Vsem spoštovanim naročnikom vljudno naznanjam, da sem preselil svojo pleskarsko in soboslikarsko delavnico s Sv. Petra ceste 33 na Cankarjevo nabrežje 21 (vhod tudi z Mestnega trga 19). Priporočam se vsem cenjenim naročnikom za nadaljnjo naklonjenost in jih zagotavljam, da bom vsa dela izvrševal točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo.

J. HLEBS, družba z o. z.
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 21

NAZNANILO!

P. n. članstvu vljudno naznanjamo, da je podpisana zadruga kupila znano in renomirano „Podravska tiskarno“ (preje „Ažbe“) d. z o. z. v Mariboru, Gregorčičeva ul. 6, ter isto 15. jan. 1932 prevzela. Tiskarna se bode vodila dalje pod tvrdko:

Podravska tiskarna (preje „Ažbe“) d. z o. z.

Kmetijske eksportne zadruge r. z. z o. z., Maribor, Aleksandrova cesta 6.

Z ozirom na to veliko pridobitev je zadruga v stanu nuditi svojim članom prvovrstna tiskarska dela po nizkih cenah. Specijaliteta: reklama, barvotisk in krajevne razglednice. Pričakujoč, da se bode članstvo zadruge pridno posluževalo našega podjetja, jih zagotavljam že v naprej solidne in točne postrežbe.

Podravska tiskarna (preje „Ažbe“)
d. z o. z.

Kmetijske eksportne zadruge r. z. z o. z., Maribor
Aleksandrova cesta 44.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICA 30 Din, vez 42 Din — 30 zvezek: Spinkiewicz: NA POLJU SLAVJE, 28 Din, vez 40 Din — 31 zvezek: Conant Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din, vez 40 Din — 32 zvezek: Remmich: ZAGORIŠKI ZVONOVI, 28 Din, vez 40 Din — 33 zvezek: Bridges: NA POMOC, 30 Din, vez 42 Din — 34 zvezek: Brackel: CIRKUSKI OTROK 28 Din, vez 40 Din.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Konji so topotali skozi les, v katerem je šelestelo in pošumevalo, in iz slehernega grma in drevesa je gostolelo, kakor bi se drobni pevec skušali, kateri bo lepše in glasneje pozdravil mladi dan, ki je privabil solnce izza Okre že tako visoko, da je prepodilo vse megle in še vse nočne sence iz skritih globeli.

Vse je bilo živo, vse je bilo veselo.

Kraljica je bila tiha in zamišljena, Empeto je bil tih.

Oso je bil vesel in se ni mogel premagati, da bi molčal.

Zavriskal je.

Iz temnega lesa, od peči in robov je odmevalo, kakor bi se Oso postoteril.

»Ne deri sel« se je zadržal nad njim Empeto, ki je videl, kako je kraljica zamišljena, žalostna, in je menil, da je ne smeta motiti.

»Pusti ga, naj vriska, saj ni že dolgo!« je rekla kraljica in se nasmehnila, kakor se trenutno nasmehne solnce zemlji izza oblakov, ko se podijo preko neba in se bežno za spoznanje pretrgajo.

Hvaležno je pogledal Oso kraljico, Empeta pa grdo in mu je rekel:

»Vidiš, čemernež! Kraljica ve, da je pastirju vriskanje pol življenja. Meni pa je zdaj kar celo, ko sem moral toliko časa molčati! In še očetu hočem naznaniti, da sem živ. Drugače se me preveč ustraši, ko me zagleda. Zato, vidiš, vriskam in bom še vriskal,

pa naj je tebi prav ali ne, samo da mi je kraljica dovolila!«

In je vriskal in vriskal.

Ko se je začel les redčiti in se je razgrnila pred njim ravnina ob Mrzli reki, je Oso utihnil, zadržal konja in z bistrimi očmi iskal, kje bi opazil v dolini kake črede.

»Tam je, tam je!« je zaklical veselo.

»Kdo?« ga je vprašal Empeto.

»Moj oče, moj oče!« je povedal ves srečen. Oči so mu žarele in zavriskal je spet tako glasno in veselo, da je šlo preko vse doline in odmevalo od strmih robov na oni strani.

»Kraljica, ali smem naprej, da pozdravim očeta? Ne bom se mudil dolgo. Dohitim vaju, preden pride v gradišče.«

»Smeš, Oso,« je rekla kraljica ob njegovem veselj in v njeni besedi je drhtela žalost, ki je je bilo polno srce, ko ji je vzplaval pogled preko Belenovega ostrva na Silikansko gradišče in obstal nad rodnim dvorcem...

Zavzel se je stari žrec Seko, ko je uzrl na Belenovem ostrvu kraljico Eno, o kateri je menil, da je ne bo več videl, in je zato klical in rotil Belena, naj jo osveti, ko bo odet v temne oblake snil iz svoje desne smrtonosne strele...

Ena se je ustavila ob sveži gomili, nad katero je že stal brušen marmor in je bil vklesan vanj napis:

EHO U RKVI PRONOH!

Vrgla se je na grob in ihtela in ponavljala vklesane kratke besede in se z njimi obtoževala.

»EHO U RKVI PRONOH! — Jaz sem rakev Pronova! Jaz, jaz, nesrečnica, ki sem silila na Medeisko

gradišče! O, če bi ne bilo mene, rešil bi se, oče, in še bi se veselil življenja, še bi mi sijalo solnce tvoje ljubezni in dobrote. O, jaz sem rakev, jaz sem kriva tvoje smrti, oče! Mene si hotel rešiti in si padel in izkrvavel, oče! Odpusti, oče, odpusti! Maščevala sem te in še te bom maščevala, oče, samo moči mi daj, da ne omagam, oče...«

Žrec je pristopil k ihteci kraljici, jo tolažil in bodril in ko se je dvignila z očetove gomile, jo je spremil v svetišče, kjer je žrtvovala Belenu.

Ko sta se vrnila iz svetišča, bi se Ena spet zgrudila na očetov grob, a Seko jo je pridržal in jo vodil do pristanišča, hoteč, da bi zapustila ostrvo in se v dvorcu ob otroku pomirila.

»Še nam je Belen dober, Ena,« jo je tolažil. »Žrtvoval mu bom, kakor želi Epulo, ob belem dnevu in v temni noči, z zarjo dneva in z zarjo noči in ob urah zvezd bo plamenel ogenj na njegovem žrtveniku in dober nam ostane in naklonjen. Zaupaj vanj! Videla si, dim tvoje žrtve mu je bil ljub. V svetlomodrih kolobarjih ga je objemal, opletajoč se solnčnih pramenov, ki so ožarjali njegovo obličje... Vse bo še dobro, Ena, Belen čuje nad nami!...«

»Belen te sliši in usliši, Seko!« se je poslovila kraljica in stopila v čoln, v katerem jo je čakal Empeto.

Oso, ki ju je dohitel in stal na bregu pri konjih, ni več vriskal; videl je, kako se vrača kraljica žalostna z očetove gomile, in pomislil je, kako bi bilo njemu, če ne bi našel več očeta... Dobra kraljica se mu je zasmilila in oči so se mu zasolile.

»Oso, ali nisi vesel, ko si našel očeta?« ga je vprašala kraljica, ko sta pristala z Empetom in je videla, da ima solzne oči.

OBUTEV ZA DELOVNEGA ČLOVEKA

za vsako vreme in vsako delo.

Vrsta 0167-00
Čevlji iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Jamčimo za dober material. Za delo na polju in za vsak štrpalec so ti čevlji neobhodno potrebni. Mažete jih z našo mastjo, ki stane Din 6.—.

Vrsta 3967-22
Evo za Vas dobrih in solidno izdelanih čevljev za vsako delo. Prikladni za hojo po blatu in v vsakem vremenu, noge Vam pa ostanejo vedno suhe.

Vrsta 9977-27
Čevlji iz najboljšega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Polščiljasta oblika jim daje posebno eleganco. Nosite jih lahko na delavnici in praznik.

Evo obutve za vse one, ki ne služijo samo za sebe temveč tudi za svojo družino. Predložimo Vam nekaj vzorcev, katere smo usposobili za vsako vreme in prilagodili vsakemu žepu.

45.000 sodelavcev misli na potrebe delovnega človeka, in to je najboljša zagotovilo, da dobite v naših prodajalnah vse, kar je Vaši nogi potrebno, in boste postreženi solidno in strokovnjaško.

ČISTITE OBUTEV
Z NAŠO KREMO.

Vrsta 9897-82
Visoki gumijasti škornji, ki smo jih izvršili iz najboljšega materiala, trajali bodo jako dolgo. Dobro Vam bodo služili pri delu v vsakem štrpalecu, v blatu, vodi in največjem dežju. Ti škornji ohranijo najboljše Vaše zdravje.

Bata

Vrsta 3657-00
Naše tople meltonke najbolje varujejo Vaše zdravje ob dežju, snegu in mrazu. Imajo dobro usnjato podlogo, tako, da so nepremokljive. Široka oblika jim daje veliko udobnost.

Vrsta 9677-22
Črni čevlji iz telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Usnjata peta z gumo. Imajo pošiljasto obliko, ki jim daje veliko eleganco. Izdelujemo jih v raznih širinah.

Vrsta 3267-00
Čevlji za lovce in za vsako delo v naravi iz ružavega boksa z zelo trpežnim dvojnimi podplatom. Neobhodno potrebni so vsem onim, ki so poklicno prisiljeni delati na terenu.

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri

Ljudski posojilnici

reg. zadr. z n. z. V Celju reg. zadr. z n. z.

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranilnih vlog znaša nad 100.000.000 dinarjev

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Tovarniški objekt

v Zagrebu je naprodaj.

Površina 3371 m², ugodna lega, meječa ob 2 cest, stanovanjska in tovarniška poslopja ter skladišča. Parna moč in lastna vodna napeljava. — Ponudbe pod „Tovarniški objekt v Zagrebu“ na

Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9

Zahvala.

Ob priliki smrti mojega znanca g. Josipa Medića, katerega sem pred kratkim zavaroval pri Kmetijski eksportni zadrugi, r. z. z. o. z. v Mariboru, podružnica Zagreb, Boškovičeva 4, smatram za dolžnost, da se isti zahvalim za izplačilo pripadajoče mi vsote, katero mi je izplačala v polnem znesku, vsled česar jo morem vsakemu priporočati.

Zagreb, 8. januarja 1932.

ORSINI LUKA, kontrolni principal in
šef sekcije Wagon Lits, Zagreb.

Poceni in dobro

kupite ure, zlatino in srebrnino pri svetovnoznani tvrdki

H. SUTTNER
LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije.

Velika zaloga ur z znamenjami Glashütte, J. W. C.

Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo itd. Zahtevajte veliki ilustr. cenik zastoj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

Proda se

lepo arondirano posestvo in opekarna

moderno urejena pri Žalcu. — Plača se lahko tudi s hranilnimi knjižicami denarnih zavodov. — Ponudbe na podružnico »Slovenec« v Celju.

Svarilo!

Vinko Oblak iz Kranja ni upravičen kasirati niti prodajati za tvrdko »Singer«, šivalni stroji d. d.

Zahvala.

Ob priliki smrti mojega znanca g. Radovoj Vlado, katerega sem pred kratkim zavaroval pri Kmetijski eksportni zadrugi, r. z. z. o. z. v Mariboru, podružnica Zagreb, Boškovičeva 4, smatram za dolžnost, da se isti zahvalim za izplačilo pripadajoče mi vsote, katero mi je izplačala v polnem znesku, vsled česar jo morem vsakemu priporočati.

Zagreb, 8. januarja 1932.

IVO KAURIĆ,
Vinogradska 68.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica

Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Otvoritev

BONBONNIÈRE

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 7

bo v sredo 20. t. m.

Za obilen obisk se cenj. občinstvu priporoča
JOŠKO OSET

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2971

Vloge nad Din 500.000.000.—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu